

Hâkim

TÜRK HUKUKU'NDA NEMO TENETUR İLKESİ

İSTANBUL ARŞİVİ

onikilevha

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
DANIŞMAN ÖNSÖZÜ	IX
ÖNSÖZ	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TEORİK VE TARİHSEL ARKA PLANIYLA NEMO TENETUR İLKESİ

I. KAVRAMSAL VE MANTIKSAL AÇIDAN NEMO TENETUR İLKESİ	5
A. Nemo Tenetur İlkesinin Terminolojik Kökeni ve Tanımı.....	5
B. Terminolojik Bir Mesele Olarak: Susma Hakkı - Nemo Tenetur İlkesi.....	15
C. Nemo Tenetur İlkesinin Mantıksal Temeli ve Amacı	21
1. İtham Sisteminin Doğasının Korunması	21
2. Maddi Gerçeğin Ortaya Çıkarılması Bağlamında Delillerin Güvenirliğinin Temin Edilmesi.....	23
3. Acımasız Üçlemeye Maruz Kalınmasının Engellenmesi	28
4. Devlet ile Birey Arasındaki Adil Dengenin Korunması.....	29
5. İnsan Onurunun Korunması.....	30
6. Kişinin Özgür İradesinin Korunması	31
7. Özel Hayatın Gizliliğine Saygı Duyulması	33
8. Aile İçi İlişkilerin Korunması.....	34
D. Nemo Tenetur İlkesinin Hukuki Niteliği.....	34

II.	NEMO TENETUR İLKESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE TARİHSEL GELİŞİMİ.....	42
A.	İtham ve Tahkik Sistemlerinin Ortaya Çıkışından Günümüze Nemo Tenetur İlkesi'ne Giden Yola Genel Bir Bakış.....	43
B.	Kıta Avrupası Hukuk Sistemi'nde Nemo Tenetur İlkesi	48
C.	Anglo-Sakson Hukuk Sistemi'nde Nemo Tenetur İlkesi	57
1.	İngiliz Hukuku'nda Nemo Tenetur İlkesi	57
2.	Amerikan Hukuku'nda Nemo Tenetur İlkesi	68
D.	Türk Hukuku'nda Nemo Tenetur İlkesi.....	76
1.	Osmanlı Devleti Dönemi'nde Nemo Tenetur İlkesi	76
2.	Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde Nemo Tenetur İlkesi ...	81
a.	Anayasal Bağlamda.....	81
b.	Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Mevzuatı Bağlamında	83
III.	NEMO TENETUR İLKESİ İLE BAĞLANTILI HAK VE İLKELER.....	88
A.	Hukuk Devleti İlkesi.....	88
B.	İşkence ve Kötü Muamele Yasağı.....	90
C.	Masumiyet Karinesi.....	93
D.	Savunma Hakkı.....	96
1.	Müdafiden Yararlanma Hakkı	97
2.	Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	100
3.	İsnadı Öğrenme Hakkı	102
E.	Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı.....	105
F.	İfade Özgürlüğü.....	106
IV.	ULUSLARARASI VE BÖLGESEL BELGELERDE NEMO TENETUR İLKESİ	108
A.	Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nde Nemo Tenetur İlkesi	108
B.	Uluslararası Ceza Mahkemeleri Statülerinde Nemo Tenetur İlkesi.....	110

C. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Nemo Tenetur İlkesi ..	113
D. Diğer Uluslararası ve Bölgesel Belgelerde Nemo Tenetur İlkesi	118

İKİNCİ BÖLÜM

NEMO TENETUR İLKESİNİN KAPSAM VE SINIRLARI İLE İLKEYE AYKIRILIK TEŞKİL EDEN DURUMLAR

I.	NEMO TENETUR İLKESİNİN KİŞİ YÖNÜNDEN KAPSAM VE SINIRLARI	121
A.	Şüpheli ve Sanık	122
B.	Tanık	127
C.	Tüzel Kişiler	133
D.	Diğer Kişiler	144
	1. Mağdur, Suçtan Zarar Gören, Şikayetçi ve Katılan	145
	2. Bilirkişi ve Tercüman	149
II.	NEMO TENETUR İLKESİNİN İŞLEVSEL YÖNDEN KAPSAM VE SINIRLARI	151
A.	Beyanda Bulunmaya Zorlanamama	152
	1. Şüpheli ve Sanığın Susma Hakkı	153
	2. Tanıklıktan Çekinme Hakkı	157
	3. Şüpheli ve Sanığın Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü ve Yalan Beyanda Bulunması	158
B.	Delil Vermeye Zorlanamama	163
C.	Bir Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Nemo Tenetur İlkesi ...	166
III.	NEMO TENETUR İLKESİNİN KONU YÖNÜNDEN KAPSAM VE SINIRLARI	173
A.	Suç Dışındaki Haksızlıklar Yönünden Nemo Tenetur İlkesi ..	174
B.	Ceza Muhakemesi Süreci Dışında Nemo Tenetur İlkesi	182
	1. Hukuk Muhakemesinde Nemo Tenetur İlkesi	184

2. İdari Yargıda Nemo Tenetur İlkesi.....	187
IV. NEMO TENETUR İLKESİNİN ZAMAN YÖNÜNDEN KAPSAM VE SINIRLARI	188
A. Ceza Muhakemesi Öncesi Aşamada Nemo Tenetur İlkesi.....	188
B. Ceza Muhakemesi Aşamasında Nemo Tenetur İlkesi	197
C. Ceza Muhakemesinde Hükmün Kesinleşmesinden Sonraki Aşamada Nemo Tenetur İlkesi	200
V. NEMO TENETUR İLKESİNİN YER YÖNÜNDEN KAPSAM VE SINIRLARI	202
VI. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIRLANDIRILMASI REJİMİ BAĞLAMINDA NEMO TENETUR İLKESİ	204
VII. KATLANMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	208
VIII. NEMO TENETUR İLKESİNE AYKIRILIK TEŞKİL EDEN DURUMLAR	212
A. Hakların Hatırlatılmaması.....	213
B. Nemo Tenetur İlkesi Bağlamında “Zorlama”	222
1. Zorlama Kavramı.....	222
2. Yasak Usuller	226
a. İşkence	227
b. Kötü Muamele	232
c. İlaç Verme	233
d. Yorma	234
e. Aldatma	235
f. Cebir veya Tehditte Bulunma	237
g. Bazı Araçlar Kullanma	238
h. Kanuna Aykırı Yarar Vaadinde Bulunma	240
i. Diğer Yasak Usuller	241
C. Aleyhe Değerlendirme	242
D. İspat Yükünün Şüpheli veya Sanığa Yüklenilmesi.....	247

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
NEMO TENETUR İLKESİ BAĞLAMINDA
TÜRK HUKUKU'NDA ÖZEL DURUM VE
DÜZENLEMELER

I.	213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU UYARINCA DEFTER, KAYIT VE BELGELERİ İBRAZ ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	251
	A. Anayasa Mahkemesi'nin Yaklaşımı	260
	B. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yaklaşımı.....	266
	C. Kanaat ve Değerlendirme	275
II.	5411 SAYILI BANKACILIK KANUNU m. 153/1: BİLGİ VE BELGE VERMEME SUÇU.....	280
III.	6362 SAYILI SERMAYE PİYASASI KANUNU m. 111/1: BİLGİ VE BELGE VERMEME SUÇU.....	282
IV.	5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA YER ALAN SUÇU BİLDİRMEME SUÇLARI (TCK m. 278 – 280).....	285
V.	5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA YER ALAN ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ İLE CEZAYI KALDIRAN VEYA AZALTAN ŞAHSİ SEBEPLER	292
	A. Şahsi Cezasızlık Sebepleri.....	293
	B. Cezayı Kaldıran veya Azaltan Şahsi Sebepler	296
VI.	KİMLİK BİLGİLERİNİ BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	300
VII.	BEDEN MUAYENESİ VE VÜCUTTAN ÖRNEK ALMA.....	308
	A. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma.....	309
	B. 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu Uyarınca Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma.....	319
VIII.	FİZİK KİMLİĞİN TESPİTİ	324
IX.	TEŞHİS	330
X.	KEŞİF VE YER GÖSTERME	333
XI.	ARAMA, ELKOYMA VE MUHAFAZA ALTINA ALMA.....	336

XII. TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN DENETLENMESİ.....	341
XIII. TEKNİK ARAÇLARLA İZLEME	349
XIV. GİZLİ SORUŞTURMACI GÖREVLENDİRİLMESİ.....	352
XV. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI.....	361
XVI. UZLAŞTIRMA.....	366
XVII. SERİ MUHAKEME USULÜ.....	367
XVIII. 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN m. 89 UYARINCA İYİ HÂLLİLİK.....	369
SONUÇ	375
KAYNAKÇA.....	387